

Pedagogisk idé LTU

–uttryck och riktlinjer för implementering

Oskar Gedda & Åsa Wikberg Nilsson

Projektrapport 2012 Luleå tekniska universitet

Pedagogisk idé LTU - uttryck och riktlinjer för implementering

Projektrapport 2012 Luleå tekniska universitet

Sammanfattning

Denna rapport innehåller en beskrivning av steg 1 i projektet Pedagogisk idé LTU. Uppdraget i steg 1 var att utforma en enhetlig pedagogisk idé för LTU och ett underlag för riktlinjer för implementering.

Under våren och hösten 2012 har utbildningskoordinatorerna under ledning av projektledarna för Pedagogisk idé LTU bedrivit litteraturstudier, deltagit i högskolepedagogiska konferenser, gjort studiebesök samt analyserat LTUs policys och texter, samt teorier kopplat till pedagogik och högre utbildning. Fem workshoppar med totalt cirka 100 anställda och studenter vid LTU resulterade i ett antal bärande begrepp och symboler för den pedagogiska idén. Detta resulterade i sin tur i ett uttryck av en pedagogisk idé LTU och rekommendationer för steg 2- implementering av densamma.

LTUs pedagogiska idé har ett fokus på studentens lärande med stöd och utmaning i devisen; med engagemang och hårt arbete. Progression av kunskaper och färdigheter sker utifrån självständighetstrappan, där målet är att utbilda självständiga och handlingskraftiga aktörer inom respektive område.

En pedagogisk idé bör utgöra ett stöd för hela universitetet att erbjuda bra utbildningar som fokuserar på studentens utveckling och lärande. Det innebär att möjliggöra beslutsfattande på ledningsnivå, som tar pedagogisk hänsyn. För att nå resultatet år 2020 behövs en uthållig strategi för organisationsutveckling avseende pedagogisk verksamhet. Det finns många faktorer som påverkar vilka möjligheter lärare och studenter har att skapa bra utbildning. Dessa faktorer behöver följas upp så att lärare och studenter får ett optimerat stöd för studenternas engagerade och uthålliga lärande. Exempel på faktorer är fysisk miljö, studiestöd i form av virtuella resurser för tänkande, samarbete och uppföljning, samt belöningsystem för relevant pedagogiskt utvecklingsarbete.

Innehåll

1	INLEDNING	7
1.1	Bakgrund	7
1.2	Projektorganisation och roller	8
	Projektagare	8
	Styrgrupp.	8
	Projektgrupp	8
2	PROCESS	8
2.2	Analysfas	8
	Omvärldsanalys	9
	Alverno College USA	9
	CDIO	10
	Constructive Alignment	10
	MIT – Massachussets Institute of Technology USA	11
	Implementering	11
2.3	Utvecklingsfas	12
2.4	Syntesfas	12
2.5	Förankring	13
3	RESULTAT	13
3.1	Resultat av analysfas	13
3.2	Resultat av utvecklingsfasen	15
	Guide för utveckling av programutbildningar	15
	Pedagogisk idé LTU – uttryck	15
	Beskrivning pedagogisk idé LTU .	16
	Verksamhetsanpassning av pedagogisk idé	16
4	REKOMMENDATIONER	17
4.1	Kommunikation av pedagogisk idé LTU	17
	Guide för pedagogisk utveckling av programutbildningar	17
4.2	Pedagogisk idé i verksamhetsuppdrag	17
4.3	Pedagogisk idé i utbildningsprogram	18
4.4	Pedagogisk kompetensutveckling	18
	Pedagogisk lärarhandledning	18
	Utveckling av högskolepedagogiska kurser	18
	Pedagogisk fond	18
4.5	Stödsystem	19
	Pedagogisk akademi och meritering	19
	Förstudie om utveckling av system för portfolio – (IT beredningen)	19
	Förstudie om utveckling av modeller för kollegiala pedagogisk samverkan	19
	Introduktion till akademiska studier	19
	Pedagogiskt stöd till lärare.	20
	Pedagogiskt stöd till studenter- Studieverkstad	20
4.6	Studiemiljö Campus LTU	20
	Projekt - Psykosocial studiemiljö	20
	Projekt - Flexibel studiemiljö	20
5	DISKUSSION	21
	REFERENSER	22

1 Inledning

Fokus i denna rapport är utvecklingen av en pedagogisk profil i form av ett uttryck och underlag för riktlinjer för implementering på Luleå tekniska universitet (LTU). Utgångspunkten är LTUs strategiska satsning på konkretisering av pedagogisk idé LTU (Dnr 5-11 och Dnr 492-11). Uppdraget att formulera ett gemensamt uttryck för LTUs pedagogiska idé initierades av nämnderna våren 2012 med rektor som uppdragsgivare. Syftet med denna projektrapport är att beskriva resultatet av denna satsning i form av ett uttryck för Pedagogisk idé LTU och riktlinjer för implementering av densamma.

1.1 BAKGRUND

Utgångspunkten för arbetet med att formulera en pedagogisk idé för LTU har varit LTUs policydokument Vision 2020, aktuell forskning om utbildning i högskolemiljö samt befintligt formuleringar av pedagogiskt arbete;

- *”En pedagogisk idé för Luleå tekniska universitets ingenjörsutbildningar”* (Johnsson et al., 2010)
- *”Definition av pedagogisk idé för distansutbildningar”* (Runardotter et al., 2011).
- Högskolepedagogisk policy för LTU (2008) Dnr 2143-08

I Vision 2020 sägs exempelvis att ”Vi är kända för vår pedagogiska profil”. Visionen ligger visserligen några år bort i tiden, men i dagsläget är det få lärare och studenter vid LTU som kortfattat kan beskriva universitetets pedagogiska idé. Vid en ostrukturerad rundfrågning våren 2012 nämnde flera begreppet ”klassrumsundervisning”. De flesta tyckte ense om att detta inte längre gäller, men få tycks veta vad som gäller idag.

Det finns tidigare projekt som på olika sätt handlat om utformning av riktlinjer och begrepp för en pedagogisk idé (se ex. Johnsson et al., 2009; Runardotter et al., 2011). Det finns även ett universitetsstyrelsebeslut på Vision 2020 (US 46-11, 2011-12-15). På LTU finns även ett gediget historiskt arv i form av både texter och tidigare initiativ, vilket idag utgör kärnan i LTUs pedagogiska profil. Problemet är att den inte är förverkligad i verksamheten. Det som saknas är en gemensam funktionell beskrivning och stöd för dess implementering i organisationen. I ”LTU-modellen för ökad genomströmning”, initierad av nämnder och fastställd av rektor (Re 127-08, 2008-06-24), betonas exempelvis vikten av en fungerande pedagogisk idé för att öka kvalitén på LTUs utbildningar och därmed säkerställa en bättre genomströmning.

Det som har saknats under senare år är en gemensam beslutad pedagogisk idé som också har en legitimitet och handlingskraft, det vill säga som kan fungera som ett stöd för utformning och uppföljning av utbildningar i den dagliga verksamheten och som även kan ha en kommunikativ funktion i marknadsföring och rekrytering. Vidare bör en pedagogisk idé kompletteras med olika former av kommunikations- och handledningsmaterial, som stöttar utbildningsansvarigas utvecklings- och uppföljningsarbete.

1.2 PROJEKTORGANISATION OCH ROLLER

Organiseringen av projektet Pedagogisk idé beskrivs i följande stycken.

PROJEKTÄGARE: Uppdragsgivare Rektor LTU
Initiativtagare TFN och FFN

STYRGRUPP:

Kristina Ek	Prodekan FFN (ordförande)
Ylva Fältholm	Prodekan TFN
Jenny Samuelsson	Chef LRC
Inger Bergström	Chef Utbildnings- och forskningsenheten
Eva Gunneriusson	HUL Samhällsbyggnad och naturresurser
Jesper Andersson	Luleå Studentkår
Jesper Bergenskans	Teknologkåren

PROJEKTGRUPP: Oskar Gedda (projektledare) UK Konst och Medier
Åsa Wikberg Nilsson (projektledare) UK Maskin och Material
Maria Prellwitz UK Hälsovetenskap
Hans Weber UK Rymd och Systemteknik
Glenn Berggård UK Gruv och Bygg
Anders Persson UK Utbildningsvetenskap och Humaniora
Lars Bäckström UK Samhälls- och beteendevetenskap
Marie-Therese Tricot Handläggare
Lennart Persson LRC

2 Process

I kommande stycken beskrivs de tre processtegen i steg 1 i projektet, se översiktlig tabell nedan.

2.1 TIDPLAN

2012	Maj	Juni	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan 2013
Analysfas							
Utvecklingsfas							
Syntesfas							
Förankring							

2.2 ANALYSFAS

I korthet så bestod det första steget av analys och bearbetning av befintligt material, erfarenheter och goda idéer kring LTUs pedagogiska idé under våren 2012. Som bakgrund användes också aktuell forskning om utbildning samt trender inom den högskolepedagogiska sektorn. Några väsentliga slutsatser är att utgå från studentens lärande, att kunskap är något som individen skapar i nära samverkan med sin omgivning, att lärande vid LTU handlar både om akademiskt kärnvärde och om professionell handlingskraft. Med andra ord att lärande vid LTU handlar om att bemästra relevanta intellektuella och fysiska verktyg, att utveckla förmågan att ingå i en gemenskap av yrkes/ämnesanknutna professionella aktörer samt att utveckla sin unika personlighet som bidrag och nyskapande inom utbildningsområdet.

OMVÄRLDSANALYS Inspiration kom även från Omvärldsanalys 2012 (Berggård et al., 2011), i vilken fyra ledord utkristalliserades som vägledande för studenters val av akademisk utbildning. Tre av dessa ledord; kvalitet, trygghet samt valfrihet kan kopplas till studentens lärande och har därmed betydelse för den pedagogiska idén.

ALVERNO COLLEGE USA Under hösten 2012 besöktes Alverno College i Milwaukee, USA. Besöket var grundat på ett strategiskt val. LTU's profilering mot näringsliv, entreprenörskap och arbetslivsanknytning är en väsentlig fråga för såväl tidigare pedagogiska idéer, som för den nu vardande. Att utveckla färdigheter har samtidigt framstått som en utmaning för den traditionella akademiska världen. Alverno College besöktes för att det är välkänt för sin pedagogiska modell, vilken fokuserar på att utveckla studentens färdigheter. Utvecklingen av den pedagogiska modellen skedde redan på 1970-talet. Sedan dess har den vidareutvecklats med stor uthållighet och engagemang för den pedagogiska frågan i fakulteten. Kulturförändringen beskriver de själva som att gå från ett fokus på vad studenterna ska studera till vilka färdigheter och tankemodeller de bör utveckla, ett så kallat "ability-based curriculum" (Riordan & Sharkey, 2010). Utgångspunkten för kulturförändring är ett antal frågeställningar som varje ämne och varje fakultetsmedlem bör ställa sig;

- Vad är det som studenterna absolut inte kan missa inom ert/ditt område?
- Vad är syftet med utbildning för institutionen?
- Vilken är den mest aktuella forskningen inom ert/ditt område?
- Hur bör man utveckla kollegiet?
- Hur kan man behålla fokus på studentens lärande istället för ämneskunskaper?
- Vad bör studenten kunna?
- Vilket förhållningssätt bör studenten ha utvecklat som ett resultat av utbildning inom ert/ditt område?
- Vilka sätt att göra och tänka bör alla studenter kunna efter utbildningen?
- Vad bör vara skillnaden mellan vad studenten kan efter första året jämfört med vad studenten kan efter tredje eller fjärde året?
- Hur sker färdighetsutveckling hos en student?

Riordan och Sharkey (2010) beskriver att dessa frågeställningar diskuterades av alla fakultetsmedlemmar vilket resulterade i åtta stycken färdigheter som sågs som gemensamma och grundläggande för alla discipliner och områden, se kommande stycke. Ability based learning outcomes beskrivs enligt dem som:

1. Communication
2. Analysis
3. Problem solving
4. Valuing in decision-making
5. Social interaction
6. Developing a global perspective
7. Effective citizenship
8. Aesthetic engagement

Det intressanta med Alverno College ur ett LTU perspektiv är utvecklingen av gemensamma färdigheterna oavsett disciplin och det kollegiala samarbetet kring dessa frågor. Varje fakultetsmedlem är med i en grupp för en färdighet. Varje fredagseftermiddag är avsatt till arbete med fakultetsfrågor. Varje år i januari, maj och augusti träffas hela fakultetskollegiet för att diskutera frågorna. Varje lärare besöks och besöker andra lärares lektioner för att diskutera utveckling av pedagogiken för att stödja studentens lärande. Studiemiljöerna är avsiktligt utformade för att stödja studentens lärande; det finns inte en enda föreläsningssal. Däremot finns det många klass- och grupperum där studenterna och inte läraren är centralt.

CDIO Ett internationellt intressant perspektiv för en pedagogisk idé är CDIO. CDIO kan ses som ett innovativt pedagogiskt ramverk utvecklat primärt för ingenjörutbildningar. Tankesättet och standarderna som CDIO innehåller är likafullt användbara för utveckling av utbildning inom andra utbildningsområden.

Akronymen CDIO står för Conceive-Design-Implement-Operate och representerar både en metod och en kontinuerlig utvecklingsprocess för utbildningsprogram. CDIO innehåller olika standarder som beskriver en stegvis process för kontinuerlig utveckling. Att jobba med CDIO betyder att för varje steg 1) utveckla förståelse för vad steget behandlar (Conceive), 2) utveckla och utforma steget för det utbildningsprogram som avses (Design), 3) utveckla en plan för hur det ska implementeras (Implement) och slutligen 4) driva programmet enligt de nya förutsättningarna (Operate).

De 12 CDIO standarderna adresserar program filosofi, utveckling av kursplaner, utveckling av laborativa och experimentella aktiviteter, utveckling av metoder för undervisning och lärande, kompetensutveckling för lärare (ämne och pedagogik), samt utveckling av bedömning och utvärdering. Nedan ses en översättning av CDIO standarderna:

1. Utveckling av program filosofi (definition av huvudområde och kontext)
2. Utveckling av lärandemål
3. Utveckling av integrerade läroplaner; stöd för ämnen, stöd för att utveckla individen, samarbets- samt utvecklingsfärdigheter
4. Utveckling av introduktionskurs som ger ett ramverk för professionen samt som introducerar till viktiga individ- och samarbetsfärdigheter
5. Utveckling av erfarenhet av professionen
6. Utforma studiemiljö för ingenjörer
7. Integrera lär- och undervisningsaktiviteter
8. Utforma aktivt lärande
9. Utveckla kollegiets ämneskunskap
10. Utveckla kollegiets pedagogiska kompetenser
11. Utveckla bedömning och utvärdering av lärande
12. Programutvärdering och uppföljning

På en aggregerad nivå har CDIO initiativet framträtt som intressant för hela LTU, utifrån sitt fokus på utvecklings- och uppföljningsprocessen av program.

CONSTRUCTIVE ALIGNMENT Constructive alignment (CA) är ett begrepp som syftar på utveckling av konsistens och tydlighet mellan avsedda lärandemål, undervisnings- och examinationsformer (Biggs, 1996;1999). CA handlar om att anpassa, utveckla och positionera delar i förhållande till varandra och i förhållande till en helhet. Det kan sägas bestå i att utveckla ”en röd tråd”, som är lika tydlig i en enskild lektion i en viss kurs, såväl som i utbildningen som helhet på universitetet. Begreppet constructive alignment kan tolkas ungefär som samverkan, det vill säga att alla resurser vi tillför ska gynna utveckling av ”en röd tråd”. Biggs och Tang (2011) beskriver att begreppet constructive har utgångspunkt i att människor skapar sin kunskap och förståelse i interaktion med andra, snarare än att kunskap överförs från en lärare eller en bok till en student. Fokus för en kurs och för en utbildning är därmed på vad studenten bör lära sig (mål), snarare än på vad läraren ska lära ut (ämne).

CA kan användas för att utveckla samverkan mellan delar och helhet för enskilda lektioner, kurser, utbildningar och även universitet. Tillvägagångssättet att inleda med att utveckla resultatet, med andra ord målen, för att sedan utveckla vägen dit i form av olika lär-, undervisnings-, bedömnings- och examineringsaktiviteter är

1 www.cdio.org ”The CDIO initiative is an innovative educational framework for producing the next generation of engineers” (2012-10-28)

densamma för enskilda kurser som för hela program. Högskoleverket (HSV) delar in examensmål i kategorierna 1) Kunskap och Förståelse, 2) Färdighet och Förmåga, samt 3) Värderingsförmåga och Förhållningsätt. Dessa kategorier är inte en del av teorierna bakom CA, men används för bedömning och examination enligt Högskoleförordningen och kan därför vara viktiga att inkludera i diskussioner kring både kurs- och examensmål.

Vi ser CA som intressant ur ett pedagogiskt perspektiv, för att utveckla struktur och tydlighet mellan innehåll och mål på både kurs- och programnivå.

MIT – MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY USA MIT's riktlinjer till lärare och styrdokument innehåller kärnbegrepp som är intressanta ur perspektivet pedagogisk idé. Vår läsning av dessa guidelines framhäver tre grundbegrepp för god undervisning; engagemang, kontextualisering samt inkludering. (Guidelines on learning, 2008)

IMPLEMENTERING Implementering av viss pedagogisk modell behöver ha både ett strukturellt och ett organiskt fokus (Gedda 2008). Dels handlar det om att:

1) utveckla stöd för studenterna att odla ett engagemang till kunskapsområdet och att utveckla färdigheter att kunna jobba koncentrerat och uthålligt med utforskande aktiviteter. Exempelvis kan detta ske genom mer formativ feedback.

Det handlar även om att :

2) utveckla stöd till lärarna genom verktyg och kunskap att understödja studenternas engagemang och hårda arbete. Exempelvis kan detta ske genom starkare kollegial samverkan och formativ feedback från chefer och ledare även på den pedagogiska gärningen. Dessutom bör 3) övriga funktioner få stöd att i sin verksamhet gynna studenternas lärande och lärarnas arbete. Exempelvis kan detta ske genom att utveckla ändamålsenlighet i våra undervisningslokaler, stärka infrastruktur, utveckla stödssystem och stärka incitamentet för personal att utveckla kunskap och förmåga att stötta studenters lärande.

2.3 UTVECKLINGSFAS

Med analysen av tidigare material som utgångspunkt arbetades en dialogduk fram. Dialogduk är en metod för att initiera dialog kring olika ämnen. Av den anledningen ansågs det som en bra metod för att engagera och involvera medarbetare på LTU i formuleringsarbetet. Dialogduken bestod av utdrag ur det tidigare materialet som de medverkande fick diskutera och omformulera om så önskades, se bild 1 i kommande stycke. Steg för steg arbetades det tidigare materialet igenom och varje deltagande grupp fick sedan avslutningsvis presentera "sin" pedagogiska idé i form av bärande begrepp och symbolik för pedagogisk idé. Dialogduken användes vid 5 workshops under hösten 2012. Totalt har mer än 100 personer involverats i framtagandet av den pedagogiska idén.

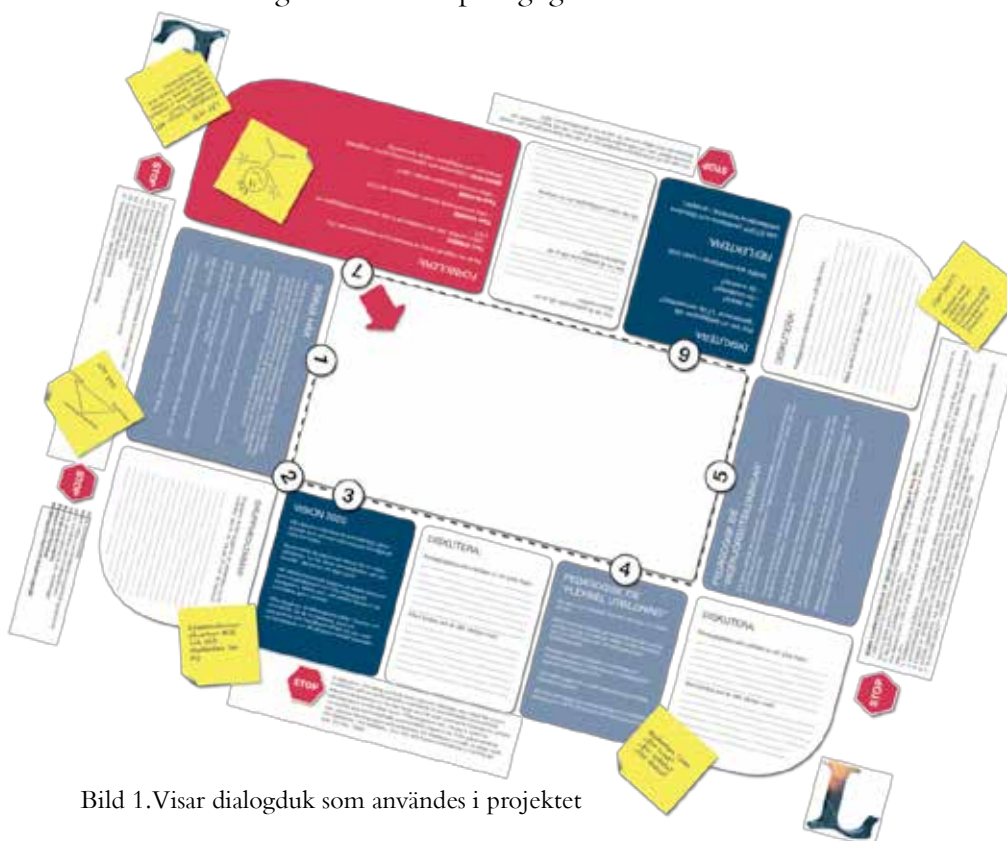

Bild 1. Visar dialogduk som användes i projektet

2.4 SYNTESFAS

Det avslutande arbetet med att syntetisera en pedagogisk idé LTU genomfördes av projektledarna i samarbete med projektgruppen under sen höst 2012. Utgångspunkten var allt material från workshops och seminarium som gav bärande begrepp till uttryck och beskrivning av den pedagogiska idén. I den ursprungliga projektspecifikationen var funktionen LRC en viktig medaktör i projektet. Dock har funktionen i sitt uppbyggnadsskede inte kunnat ta det ansvaret fullt ut enligt den ursprungliga intentionen. Funktionen har följt projektet genom sin representation i både styrgrupp och projektgrupp.

2.5 FÖRANKRING

Förankring av arbetet har skett kontinuerligt under projekttiden. Lägesrapportering har skett för nämndernas grundutbildningsutskott samt styrgruppen. Utöver detta har projektet presenterats inför nämnderna i september 2012, november 2012 samt inför rektorsrådet i november 2012. Företrädaren för det framväxande högskolepedagogiska teamet har informerats och deltagit i diskussion. Grundantaganden och utmaningar med att förverkliga pedagogiskt utvecklingsarbete i universitetsmiljö har också diskuterats med externa personer från andra universitet.

Sammanfattningsvis har den pedagogiska idén mottagits mycket positivt. I de olika grupper idén har presenterats för har ett stort engagemang och intresse funnits för att diskutera innebörd i pedagogisk idé LTU och en kommande implementering av denna. I nästa stycke presenteras en översikt av de förankringsmöten som olika skeden av den pedagogiska idén har presenterats vid.

Tidpunkt	Aktivitet
Maj 2012	Styrgruppsmöte
Juni - Okt 2012	4 st workshops med totalt 100 medarbetare och studenter vid LTU
September 2012	Projektrapportering TFN och FFN
September 2012	Styrgruppsmöte
November 2012	Projektrapportering TFN och FFN
November 2012	Rektors ledningsråd
December 2012	Rektors chefsgrupp
Januari 2012	Styrgruppsmöte

3 Resultat

Arbetet bestod inledningsvis av en noggrann undersökning av material från Vision 2020, Pedagogisk idé ingenjörsutbildningar och distansutbildningar. Dessutom resulterade workshoppar med både anställda och studenter vid LTU i ett flera bärande begrepp. Detta presenteras i kommande stycken, liksom resultatet i form av ett uttryck för pedagogisk idé LTU och riktlinjer för implementering.

3.1 RESULTAT AV AN ALYSFAS

Följande citat är utdrag ur Vision 2020 som särskilt berör LTUs pedagogik;

"Vi är kända för vår pedagogiska profil. Vår utbildning inspirerar till självständigt aktivt lärande som utmanar varje individs förmåga att möta framtiden. Studenterna tar personligt ansvar för sin egen utbildning. De har stora valmöjligheter i sitt lärande - de formar sin egen profil. Vår utbildningsfilosofi baseras på lärare med god forskningsbakgrund och hög pedagogisk kompetens, lärare som i sitt arbete fokuserar på individens aktiva lärande."(Utdrag ur Vision 2020)

En spontan reaktion på detta var en av de medverkande studenterna som uttryckte; ”Lärarna kommer aldrig ha hög pedagogisk kompetens. Ni satsar ju bara på forskning” (workshop november 2012). Detta ansågs av projektledarna som en utmaning för arbetet, det vill säga att nå fram till en pedagogisk idé som verkligen får genomslagskraft i hela verksamheten. En genomgående kärna i tidigare visioner som berör utbildning kan sammanfattas i punkterna;

- Vi ska vara innovativa, gränsöverskridande och nytänkande
- En viktig potential för utbildning ligger i vår bredd och olikhet
- En styrka finns i det nära förhållandet mellan personal och student
- Utgångspunkten för utbildning är lärande och/eller student fokus
- I syn på lärande är det individen som skapar sin kunskap i samarbete med andra

Begrepp som av involverad personal och studenter ansetts särskilt angeläget att ta med från Vision 2020, Pedagogisk idé ingenjörsutbildningar samt Pedagogisk idé distansutbildningar för att formulera en pedagogisk idé är;

- Aktivt lärande
- Kunskaper och färdigheter för yrkeslivet
- Branschnära
- Coachande
- Struktur
- Flexibilitet
- Kreativitet
- Projekt

Utöver detta genomfördes litteraturstudier i ämnesområdet pedagogik. Exempelvis har Gibbs (1999) specificerat ett antal nyckelkriterier som påverkar studenters lärande: hjälpa studenten att arbeta uthålligt med uppgifter, utveckla ändamålsenliga lärandeaktiviteter, generera snabb feedback och uppmärksamma feedback som den avgörande lärandeaktiviteten samt utveckla stöd för studenterna att internalisera kvalitetskriterier. Dessa nyckelfaktorer kopplar Gibbs till Chickering och Gamson (1987) *Seven principle for good practice in undergraduate education*. De sju principer som är evidensbaserade sammanfattas i följande punkter:

- God pedagogik uppmuntrar student-fakultets interaktionen
- God pedagogik främjar samarbete mellan studenter
- God pedagogik uppmuntrar aktivt lärande
- God pedagogik kräver återkoppling
- God pedagogik betonar tid till lärandeuppgiften
- God pedagogik kommunicerar höga förväntningar
- God pedagogik respekterar olika förmågor, erfarenheter, bakgrunder och inlärningsätt

Detta underlag togs sedan vidare till nästa steg i projektet; utvecklingsfasen.

3.2 RESULT AT AV UTVECKLINGSFASEN

Bärande begrepp som framkom under workshops genomförda under hösten 2012:

- Självständighetstrappan
- Pedagogisk utveckling kopplat till disciplin/område
- Portfolio
- Experimentellt förhållningssätt
- Engagerat lärande
- Praktisk relevans/autentiskt/situationsanpassad

En viktig frågeställning för arbetet var att fundera över vilka förutsättningar som krävs för att nå fram till vision 2020, det vill säga att nå fram till att LTU är kända för sin pedagogiska profil.

GUIDE FÖR UTVECKLING AV PROGRAMUTBILDNINGAR Under sommaren och hösten 2012 initierades även arbetet med ett material för utveckling av utbildningsprogram vid LTU. Detta var ett resultat av arbetet med att fundera kring vilka förutsättningar som krävs för att nå fram till Vision 2020. Att utbildningsprogrammen vid LTU är utformade för att stödja studentens lärande både i enskilda kurser men även i en övergripande genomtänkt helhet ansågs av projektledarna som väsentligt. Materialet innehåller ett underlag för utbildningsledare och lärare att diskutera igenom programmets övergripande examensmål, kursmål, innehåll, aktiviteter och examinering med en pedagogisk idé och tydlighet, ”röd tråd” samt progression av studentens lärande som mål.

PEDAGOGISK IDÉ LTU – UTTRYCK En sammanställning av det tidigare arbetet resulterade i ett kort uttryck som ska tjäna som en snabb beskrivning och som ett signum för pedagogisk idé LTU;

”Med engagemang och hårt arbete”

- eller ”med passion och ansträngning”. Det pågår ett fortsatt arbete att utveckla, förankra och gestalta detta uttryck som ett latinskt uttryck, då detta i ett första försök mottogs mycket positivt.

BESKRIVNING PEDAGOGISK IDÉ LTU Förslaget på den pedagogiska idén för LTU har som utgångspunkt en modell för studentens utveckling av en identitet från lärande, via medaktör till en självständig aktör inom sitt respektive ämnesområde, se bild 2 i kommande stycke. Fokus för pedagogisk idé LTU är därmed studentens utveckling och lärande. En förutsättning för att det ska gynnas på bästa sätt är att hela LTU, på olika sätt och vid olika tillfällen, är aktivt engagerat i att stödja studenternas lärande. Detta kan beskrivas på följande sätt;

LTU är en kreativt utforskande, flexibel, trygg och välkomnande studiemiljö som stödjer studenternas lärande.

LTUs utbildningar har resurser, förutsättningar och system för att stödja studenternas utveckling till erkänt handlingskraftiga och skickliga aktörer inom sitt område

LTUs lärare inspirerar och stöttar varandra till erkänt god pedagogisk kompetens, vilket stödjer studenternas engagemang och hårda arbete

VERKSAMHETSANPASSNING AV PEDAGOGISK IDÉ Vi menar att en förutsättning för att pedagogisk idé LTU får genomslagskraft är att den inverkar och påverkar hela verksamheten på LTU. Denna kulturförändring bör dock ske stegvis och över tid för att vara långsiktigt hållbar. Den bör också ske genom ”aktionslärande”, det vill säga genom att aktörer i en kontinuerlig loop - initierar, följer upp, utvecklar och verkställer förändring. Ytterligare en viktig aspekt är att detta förändringsarbete görs tillgängligt för andra inom verksamhetsområdet. Det innebär att det inte är ett arbete för enbart funktionerna prefekt, huvudutbildningsledare och avdelningschef utan att så många funktioner som möjligt inom varje verksamhetsområde bör involveras och engageras i arbetet. Av den anledningen anser vi att varje verksamhet bör utveckla en områdes/verksamhets specifik beskrivning av pedagogisk idé utifrån ett antal frågeställningar av typen;

- Vad innebär pedagogisk idé LTU för vår verksamhet, på våra program och i våra kurser?
- Hur kan vi tolka uttrycket för vårt specifika område och för vår verksamhet inom området?
- Hur kan vi bidra till att studenterna utvecklar sitt lärande via identiteterna lärande och medaktör till självständig aktör inom sitt verksamhetsområde?

4 Rekommendationer

Våra rekommendationer är att fastställa uttrycket för Pedagogisk idé LTU med den angivna beskrivningen och verksamhetsanpassningen. Utöver detta finns ett antal rekommendationer för implementering av pedagogisk idé LTU utarbetade, vidare beskrivna i kommande stycken.

4.1 KOMMUNIKATION AV PEDAGOGISK IDÉ LTU

Vi anser att det är avgörande att fortsätta arbetet med pedagogisk idé LTU genom att kommunicera uttryck och beskrivningen samt genom att stödja verksamhetsanpassningen vid institutionerna. För att detta ska göras möjligt bör medel avsättas för kommunikation av den pedagogiska idén samt för ett antal förstudier kring olika projektidéer. Vår rekommendation är därför att projektledare för Pedagogisk idé LTU under våren 2013 initierar ett arbete med att engagera samtliga institutioner i samtal om verksamhetsanpassning av pedagogisk idé. Förverkligandet innebär även utveckling av material för lärarstöd, programutvecklingsstöd och marknadsföring av LTUs pedagogiska idé. För att ytterligare stödja implementeringen av pedagogisk idé rekommenderas utvecklingen av en referensgrupp (advisory board) för hantering och diskussion av de pedagogiska projekten. I förlängningen kan denna referensgrupp bistå och bidra till det pedagogiska samtalet vid LTU och hantera pedagogiska konferenser och liknande. Referensgruppen rekommenderas bestå av utbildningskoordinatorgruppen och Högskolepedagogiska teamet med stöd av nationella och internationella externa aktörer för inspel och förnyade perspektiv.

Tidsram: 2013-2014
Ansvar: Projektledare pedagogisk idé LTU
Uppföljning: Stygrupp Block 2

GUIDE FÖR PEDAGOGISK UTVECKLING AV PROGRAMUTBILDNINGAR

Kommunikationen av pedagogisk idé LTU stöds specifikt via utveckling av en guide för program- och kursutveckling. Utgångspunkten för materialet är Högskoleförordningens lärandemål och självständighetstrappan för progression av studenternas kunskaper och färdigheter. Inspiration till materialet är hämtat från tidigare nämnda CDIO och Constructive Alignment (CA).

Tidsram: 2013-2014
Ansvar: Projektledare Pedagogisk idé
Uppföljning: Stygrupp Block 2

4.2 PEDAGOGISK IDÉ I VERKSAMHETSUPPDRAG

Av tidigare angivna skäl rekommenderas alla institutioner att beskriva hur de avser att jobba med implementeringen av Pedagogisk idé LTU. Stöd i uppstarten av detta arbete rekommenderas vara ett diskussionsunderlag utvecklat av projektledare Pedagogisk idé LTU.

Ansvar: Prefekt och HUL
Uppföljning: Verksamhetsuppdrag

4.3 PEDAGOGISK IDÉ I UTBILDNINGSPROGRAM

Vi rekommenderar även att huvudutbildningsledare för alla utbildningsprogram beskriver hur de avser att jobba med Pedagogisk idé LTU. Stöd för detta arbete är i ett initieringsskede ett diskussionsunderlag som kommer att utvecklas av projektledare Pedagogisk idé LTU under våren 2013.

Ansvar: HUL, UL-K samt UL-P
Uppföljning: Årlig utvärdering (TFN och FFN)

4.4 PEDAGOGISK KOMPETENSUTVECKLING

På en aggregerad nivå ser vi Pedagogisk idé LTU som en tankemodell för LTUs verksamheter att arbeta med studentens lärande i fokus. Tanken är att en pedagogisk idé ska stödja utveckling av färdigheter och progression av kunskaper på ett genomtänkt och strukturerat sätt. För att det ska möjliggöras rekommenderas beslut av följande konkreta delprojekt, vilka utvecklas i antingen förstudie eller projektform under 2013-2014.

PEDAGOGISK LÄRARHANDLEDNING

För att stödja lärares implementering av pedagogisk idé i kurser rekommenderas utveckling av en lärarhandledning. Denna bör vara ett praktiskt och teoretiskt stöd för lärare att genomföra kurser enligt teorier om lärande i högre utbildning.

Tidsram: 2013-2014
Ansvar: LRC i samarbete med projektledare pedagogisk idé LTU
Uppföljning: Styrgrupp Block 2

UTVECKLING AV HÖGSKOLEPEDAGOGISKA KURSER

För att ytterligare stödja implementering av pedagogisk idé rekommenderas utveckling av flera kortare och längre pedagogiska kurser för kontinuerlig utveckling av pedagogisk kompetens. Alla högskolepedagogiska kurser bör omfatta pedagogisk idé LTU så att den kommuniceras och diskuteras i verksamheten. En rekommendation är även utveckling av en kortare kurs eller workshop med namnet Pedagogisk idé LTU. Denna kurs rekommenderas alla medarbetare på LTU att fullfölja för att pedagogisk idé ska kunna implementeras på ett bra sätt.

Tidsram: 2013-2014
Ansvar: LRC
Uppföljning: Styrgrupp Block 2

PEDAGOGISK FOND

En rekommendation är även att ha en fond för mindre delprojekt drivna av engagerade medarbetare som önskar medel för att utveckla någon specifik idé i sin verksamhet. Syftet med denna fond är att möjliggöra för "eldsjälar" att utveckla sina idéer och på så sätt få föregångare och goda exempel inom olika områden och verksamheter på LTU som kan bidra till spridningen av den pedagogiska idén. I ett initieringsskede anser vi att det är viktigt att ge medel för den tid dessa medarbetare avsätter för att de ska bistå spridningen av den pedagogiska idén. I förlängningen är detta något som institutionerna själva bör ansvara för.

Ansvar: Projektledare pedagogisk idé LTU
Uppföljning: Styrgrupp Block 2

4.5 STÖDSYSTEM

För att den pedagogiska idén ska få genomslagskraft rekommenderar vi ett antal stödsystem, närmare beskrivna i kommande stycken.

PEDAGOGISK AKADEMI OCH MERITERING

En viktig aspekt av den pedagogiska idén är att det initieras kollegiala samtal om pedagogik i alla LTUs verksamheter. En rekommendation är av den anledningen att utveckla en kvalificeringsfunktion där varje lärare, oavsett akademisk titel, kan kvalificera sig till en validerad pedagogisk skicklighet. Denna kvalificeringsfunktion kan exempelvis kallas pedagogisk akademi. Funktionen bör även kunna fungera som pedagogiskt sakkunnig vid anställningsärenden.

FÖRSTUDIE OM UTVECKLING AV SYSTEM FÖR PORTFOLIO

En viktig aspekt av pedagogisk idé är stöd för utveckling av studenterna från lärande via medaktör till självständiga aktörer inom sitt område. Av den anledningen rekommenderas en utveckling av ett system för att stödja genomströmning, återkoppling och kvalitativ uppföljning av varje student. Vi rekommenderar en förstudie kring olika system för Portfolios. Systemet bör kunna samla studenternas arbeten och deras resultat och användas för samtal kring varje students utveckling.

Tidsram: 2013-2014
Ansvar:
Uppföljning: Styrgrupp Block 2

FÖRSTUDIE OM UTVECKLING AV MODELLER FÖR KOLLEGIALA PEDAGOGISK SAMVERKAN

Som tidigare nämnts är det kollegiala samtalet och samverkan kring pedagogik och pedagogisk utveckling en viktig del av pedagogisk idé LTU. Det finns olika modeller som kan stödja sådana samtal, exempelvis critical friends som innebär att lärare besöker andra lärares kurser för att diskutera utveckling och olika learning systems, vilket innebär att lärare arbetar i grupp med utveckling av varandras kurser. Auskultationsmodeller syftar till att vara stöd för lärare att inspirera lärare, för avdelningar och institutioner att inspirera avdelningar och institutioner. Grundtanken är att stötta ett pedagogiskt forum och synliggöra det pedagogiska arbetet. Vi rekommenderar en förstudie kring olika modeller som kan användas för att initiera kontinuerlig utveckling av LTUs kurser.

Tidsram: 2013-2014
Ansvar:
Uppföljning: Styrgrupp Block 2

INTRODUKTION TILL AKADEMISKA STUDIER

En viktig aspekt av den pedagogiska idé är att kommunicera till studenterna vilka förväntningar som finns på dem och hur modellen som stöttar deras utveckling till självständiga aktörer inom sina respektive områden fungerar. En rekommendation är därför att pedagogisk idé ingår i en kurs för introduktion till akademiska studier vid LTU. Detta är ett pågående projekt, som bör bidra som ett stödsystem för studenternas introduktion till högre utbildning och vara deras introduktion till stegen i självständighetstrappan.

Tidsram: 2012-2013
Ansvar: Projektledare introduktion till akademiska studier
Uppföljning: Styrgrupp Block 2

PEDAGOGISKT STÖD TILL LÄRARE

För att stödja spridningen av den pedagogiska idén och för att stötta lärare som önskar utveckla sina kurser enligt pedagogiska modeller är det av största vikt att det finns pedagogiskt stöd i form av it- pedagoger och högskolepedagoger. Dessa funktioner är avgörande både för implementeringen av den pedagogiska idén i ett kortsiktigt perspektiv, men framförallt för att långsiktigt bidra till att den blir en naturlig och levande del av verksamheten vid LTU.

Ansvar: LRC- Learning Resource Center

PEDAGOGISKT STÖD TILL STUDENTER- STUDIEVERKSTAD

Stöd för studenternas utveckling bör finnas inom varje verksamhetsområde på LTU men även på en övergripande nivå i form av exempelvis studieverkstad. Vi rekommenderar därför en förstudie kring vilken typ av stöd studenterna kan behöva och hur en studieverkstadsfunktion kan utformas för att stödja studenternas lärande på bästa sätt.

Ansvar: LRC- Learning Resource Center

4.6 STUDIEMILJÖ CAMPUS LTU

En viktig aspekt för den pedagogiska idéns överlevnad är utveckling av studiemiljön vid alla campus LTU. Olika verksamheter behöver olika former av lokaler, flexibla lärandeformer ställer nya krav på både teknisk utrustning och lokaler. Den psykosociala studiemiljön vid LTU är en del av upplevelsen av att studera vid LTU och något som vi rekommenderar bör undersökas närmare än via enkäter. Detta beskrivs i form av två olika rekommendationer nedan.

PROJEKT - PSYKOSOCIAL STUDIEMILJÖ

I dagsläget vet vi tämligen lite om hur våra studenter upplever sina studier vid LTU. Det finns en enkät som undersöker studenternas nöjdhet (NSI), men den ger endast ett litet bidrag till förändring och utveckling av den dagliga verksamheten. Vi rekommenderar initiering av ett projekt som på en kvalitativ nivå undersöker studenternas upplevelser av sina studier vid LTU. Den kan liknas vid en fördjupad NSI undersökning som bör kunna ge input till utveckling av verksamheten utifrån studenternas upplevelser. En sådan undersökning kan även kopplas till Early warning systems, det vill säga bidra till utveckling av en modell för hur vi kan arbeta med att få återkoppling från våra studenter till verksamhetsutveckling.

Tidsram: 2013-2014 (målbild 2020)

Ansvar:

Uppföljning:

PROJEKT - FLEXIBEL STUDIEMILJÖ

Olika former av flexibelt lärande sker i allt högre grad i olika kurser vid LTU redan idag. Våra lokaler och studiemiljöer är dock fortfarande i hög grad baserade på klassrum och föreläsningssalar, med miljöer för grupparbete fördelade till bibliotek och korridorssytor. Vi rekommenderar ett projekt för att undersöka vilken typ av studiemiljöer de olika verksamheterna vid LTU behöver utveckla för att stödja studenternas lärande på bästa sätt. IT pedagogerna vid LTU är en viktig informationskälla till detta eftersom de varit engagerade i utveckling av de flexibla lärandeformer som idag finns i verksamheten. Ytterligare aktörer kan exempelvis vara avdelningen Innovation och design, där det finns kunskap och erfarenhet kring utveckling av entreprenöriellt och flexibelt lärande.

Tidsram: 2013-2014 (målbild 2020)

Ansvar:

Uppföljning: Styrgrupp Block 2

5 Diskussion

Sammanfattningsvis anser vi att fastställande av begrepp och beskrivning av den pedagogiska idén bör följas av en implementering där varje institution och program beskriver hur de avser att arbeta med den pedagogiska idén. En viktig aspekt för att den pedagogiska idén ska bli levande i verksamheten är att alla personer i ledningsfunktion tar den på allvar och initierar och levandegör det pedagogiska samtalet i sina respektive verksamheter. Avgörande för den pedagogiska idén är att alla personer i ledningsposition visar allvaret med den pedagogiska idén i sin verksamhet. Utvecklingen av pedagogisk meritering är av den anledningen en viktig fråga, som skulle kunna visa på att grundutbildning anses vara en viktig verksamhet vid LTU.

Avslutningsvis vill vi uppmärksamma att tidsperspektiven som anges i rapporten avser de strategiska medel som är avsatta för block 2. Därmed är tidsramen för implementering av pedagogisk idé LTU begränsad till 2013–2014. En väsentlig aspekt är dock just tidsperspektivet; vi menar att det är av största vikt att det finns en uthållighet till den pedagogiska frågan och att målet att LTU är kända för sin pedagogiska profil bör ligga på år 2020.

Ytterligare en avgörande aspekt är att förverkligande sker på alla nivåer och att det sker en uppföljning och återkoppling av detta till samtliga medverkande. Vi ser arbetet med implementering av pedagogisk idé som en kulturutveckling, vilken kräver både *engagemang och hårt arbete* av alla medverkande för att realiseras.

Referenser

- Berggård, G., Gedda, O., Lehto, N. Persson, A., Prellwitz, M. & Weber, H. (2012) *Omvärldsanalys – Vad påverkar individers val av akademisk grundutbildning år 2012?* UK gruppens omvärldsanalys. Tillgänglig: [http://www.ltu.se/Intranet/2.55059/Omvarldsanalys-vad-paverkar-individers-val-av-akademisk-grundutbildning-ar-2020-1.88006\(2012-03-09\)](http://www.ltu.se/Intranet/2.55059/Omvarldsanalys-vad-paverkar-individers-val-av-akademisk-grundutbildning-ar-2020-1.88006(2012-03-09))
- Biggs, J. B. (1996) Enhancing teaching through constructive alignment. *Higher Education, Vol. 32, pp. 347-364*
- Biggs, J. B. (1999) What the Student Does: teaching for enhanced learning. *Higher Education Research & Development, Vol. 18, No. 1, pp. 57-75*
- Biggs, J. B. & Tang, C. S. (2011) *Teaching for quality learning at university: what the student does* (4th ed.) Maidenhead: Open University Press
- Gedda, O. (2008) *Perspektiv på undervisning i högskolemiljö. En studie av lärares intentioner och handlingar.* Licentiatavhandling. Luleå: Luleå tekniska universitet. Tillgänglig: <http://epubl.ltu.se/1402-1757/2008/04/LTU-LIC-0804-SE.pdf>
- Gibbs, G. (1999) Using assessment strategically to change the way students learn. In: Brown, S. & Glasner, A. (eds) *Assessment Matters in Higher Education.* Buckingham: Society for Research into Higher Education. Philadelphia: Open University Press
- Högskolepedagogisk policy för LTU (2008) Dnr 2143-08
- Johnsson, H., Alerby, E., Hyppä, K., Jonsson, H., Karlberg, M., Stenberg, M. & Strömberg T. (2009) *En pedagogisk idé för Luleå tekniska universitetets ingenjörutbildningar.* Rapport. Luleå: Luleå tekniska universitet
- LTU-modellen för ökad genomströmning (2008) Dnr 677-08/Re 127-08
- Guidelines on Learning – that inform teaching at MIT* (2008) Available at http://web.mit.edu/tll/learning_guidelines_2008_MIT_egs.pdf (2012-12-19)
- Riordan, T., & Sharkey, S. (2010) Hand in hand: The role of culture, faculty identity, and mission in sustaining general education reform, pp. 199-219. In S. Gano-Phillips and R. W. Barnett (Eds.), *A process approach to general education reform: Transforming institutional culture in higher education.* Madison, WI: Atwood Publishing.
- Runardotter, M., Brändström, S., Grape, M., Nilsson, H., Nyström, J., Prellwitz, M. Synnes, K. & Westman, A-K. (2011) *Pedagogisk utveckling av distansutbildningar vid Luleå tekniska universitet.* Rapport. Luleå: Luleå tekniska universitet
- Vision 2020.* Tillgänglig: <http://www.ltu.se/ltu/Strategi-och-vision-2020/Vision-2020-1.15173?l=en> / samt <http://www.ltu.se/ltu/Strategi-och-vision-2020/Overgripande-strategiska-mal-1.88409> (2012-03-09)

